

شناس مسائل زنان

صحنه‌های

است. در کنار بانوان تحصیلکرده در رشته‌های مدیریت، حقوق، علوم سیاسی، جامعه‌شناسی، علوم ارتباطات، اقتصاد و ... به طور خاص در خود رشته سیاست‌گذاری عمومی و گرایش سیاست‌گذاری در برخی رشته‌ها، تعداد زیادی از بانوان تحصیلکرده هستند که دانش تخصصی آن را نیز دارند و باید از این ظرفیت بهره‌گیری شود.

■ نقش زنان در اجرای سیاست‌ها چیست؟

اگر منظور اجرای سیاست‌های حوزه زنان است، مهم‌ترین نقش زنان این است که اولاً بر اجرای سیاست‌ها و تحقق عملی آنها اصرار بورزند و ثانیاً این سیاست‌ها را که اغلب با نگاه مردانه طراحی شده‌اند، مطابق شرایط و روحیات زنان تطبیق دهند و عملیاتی کنند و اگر چنین شرایطی لحاظ نشده، آن را مطالبه کنند. در حوزه‌هایی مانند عضویت زنان در هیات علمی، افزایش عضویت آنها به عنوان موفقیتی بزرگ بیان می‌شود در حالی که شرایط خاص یک بانوی هیات علمی به عنوان یک زن و یک مادر اصلاً در نظر گرفته نمی‌شود و معیارهای ارتقا، سنجش علمی و ساعات کاری او هیچ تمایزی با مردان ندارد. از این روز زنان در

اجرای سیاست‌های خاص در حوزه زنان باید مطالبه‌گر باشند تا اگر جامعه بر تحکیم خانواده و فرزندآوری تاکید مضاعفی دارد، در قواعد و رویه حاکم بر زنان در مشاغل مختلف تمایزات لازم در نظر گرفته شود.

■ گره‌ها و موانع موجود بر سر راه زنان ایرانی برای

نقش‌آفرینی موثر در روند سیاست‌گذاری کشور از نگاه شما کدامند؟

نوع تصویری که از نقش و توان زن در جامعه مردان (به عنوان سیاست‌گذاران اصلی) ما وجود دارد، به هیچ وجه با واقعیات حوزه زنان تطبیق ندارد و به شدت از آن دور است. تصویری که باید حتماً تغییر کند این است که جایگاه، توان و نقش زن ثابت نیست. شرایط سیاسی و اجتماعی، سطح تحصیلات، میزان تجربه و مهارت آموزی، دنیادیدگی و تجربه زندگی و سفر در دیگر کشورها، نوع تربیت خانوادگی همه و همه در توانمندی یک زن تاثیر می‌گذارد. از این رو با گذر زمان نقش‌آفرینی زنان متغیر خواهد بود؛ لذا نمی‌توان با برداشت سطحی و معطوف به قرون گذشته، در باب زنان امروز جامعه تصمیم گرفت و نظر داد.

■ مهم‌ترین مانع حضور زنان در

سیاست‌گذاری‌ها چیست؟

مهم‌ترین مانع تصویری است که او را ناتوان از فهم حقایق جامعه و اتخاذ تصمیم درست می‌داند. این امر را باید پذیرفت تا زمانی که زنان تجربه کسب نکنند، نمی‌توانند از دانشی که به دست آورده‌اند استفاده لازم را ببرند. نمی‌توان زنان را در هیچ نوع تصمیم‌گیری خرد و کلان دخالت ندهیم و بگویم باید زنان از خودشان توان و قابلیت نشان دهند تا ما به آنها اذن ورود بدهیم. این قابلیت در نتیجه تعامل و تجربه‌اندوزی به دست می‌آید.

■ راهکارهای قابل پیش‌بینی

و اجرا برای تقویت نقش زنان در

سیاست‌گذاری کشور کدامند؟ در همین زمینه توصیه شما به دولت و مجلس چیست؟

برخی مسائل زنان ذیل مسائل کلی جامعه قرار می‌گیرد که زنان و مردان هر دو به طور مشترک از آن متاثرند. مانند بهبود فضای کلی اقتصاد و کسب و کار که نفع آن به همه می‌رسد. اما برخی درخواست‌های زنان بایستی با تبعیض مثبت حل شود؛ زیرا نیاز به داشتن تجربه و مهارت در آنها شرط ضروری است و تا زنان وارد این عرصه‌ها نشوند، چنین مزیتی حاصل نمی‌شود. مطالبه‌گری شتابان و مصرانه کنونی زنان فرصت انتظار طولانی مدت برای تحقق طبیعی این امر را به ما نمی‌دهد. زنان با توجه به طبع و روحیات خود که انجام کامل همه وظایف محوله به آنها با جزئیات کامل و در زمان بایسته آن است، به سختی وارد کاری می‌شوند که از پس آن برنیايند یا احساس کنند به خوبی نمی‌توانند آن را انجام دهند؛ به‌ویژه اگر جایی وارد شوند که افرادی به مراتب خبره‌تر از آنها حضور دارند. من بانوانی را می‌شناسم که مدرک دکتری دارند و از رزومه بسیار خوب همراه با تجربه تدریس برخوردارند اما برای عضویت هیات علمی در دانشگاه‌های مختلف می‌گویند چون در آن مرکز علمی استنادانی هستند که رزومه‌ای بسیار پر و پیمان‌تر و توانمندی به مراتب

زیادتر از من دارند، خوب نیست من به آنجا بروم، آنها می‌دانند استادان مطرح آن دانشگاه‌ها سالیانی است که در این حرفه مشغول بوده و تجارب و اندوخته‌اند، اما با این حال احساس می‌کنند حتماً افرادی پرتوان‌تر از آنها هستند که شایستگی بیشتری دارند و خودشان را شایسته نمی‌دانند. وقتی ما چنین روان‌شناسی‌ای از زنان می‌دانیم، باید به گونه‌ای عمل کنیم که اعتماد به نفس این زنان افزایش یابد و جرات اظهار نظر و نوآوری پیدا کنند.

■ مهم‌ترین راهکار از نگاه شما کدام است؟

مهم‌ترین امر وارد کردن این زنان در حوزه‌های اجرایی مختلف است. از بی‌تجربگی و امتناع این زنان نباید ترسید. آنها همان‌گونه که دانش تخصصی لازم را به خوبی آموخته‌اند، با تجربه مادرانگی که دارند، دانش اجرایی و سیاست‌گذاری را بسیار سریع و بهتر می‌آموزند. باید صبر داشت و حوصله به خرج بدهیم تا این تجربه به دست آید. از این رو توصیه می‌کنم از زنان تحصیل‌کرده در مراکز علمی، پژوهشی و ... حتماً کار مدیریتی بخواهید تا این تابلو برای این زنان و دیگر زنان همتای آنان شکسته شود. مطمئن باشید و این را به صراحت و با اطمینان می‌گویم نتایج بسیار درخشانی به دست خواهید آورد. حتی برای تسریع در این امر به عنوان یک تبعیض مثبت، اولویت را در مراکز مختلف برای مسئولیت‌های مدیریتی به زنان بدهید. از اظهار خود کم‌بینی و ناچیز شمردن شان نترسید این طبع و روحیه خاص زنان است که به شدت کمال‌گرا و خواهان انجام بی‌عیب و نقص کارها هستند. متأسفانه از این روحیه خاص کمال‌گرایانه زنان برداشت‌های بدی شده و آن را حمل بر این کرده‌اند که زنان اساساً برای کارخانه خلق

شده‌اند نه فعالیت بیرون از منزل، چه برسد به عرصه سیاست‌گذاری. در حالی که باید به این امر اندیشید که اگر علاقه‌ای در وجود این زنان سوای علاقه به تربیت فرزند و خانه‌داری وجود نمی‌داشت، چه عاملی می‌توانست رنج تحصیلات عالی‌ه را بر آنها هموار سازد و اگر میل‌شان به آرامش خانه منحصر می‌بود، چرا به سختی دودین به دنبال شغل و جایگاه اجتماعی تن می‌دادند؟ آیا هیچ عامل بیرونی می‌تواند چنین شوقی را در زنان شعله‌ور کند؟ این شعله از درون زنان می‌جوشد و گرما و نور خود را گسترش می‌دهد. نمی‌توان به زور آن را خاموش کرد و مجال رشد به آن نداد. بر این اساس تقاضای خاص من از دولت و مجلس به کاربرد تبعیض مثبت برای حضور بیشتر زنان است. دلایل آن را در بالا توضیح دادم. شواهد آن هم قابل ملاحظه است. می‌توان حتی به تجربه این کار در مجالس کشورهای اروپایی اشاره کرد که با در نظر گرفتن سهمیه ویژه برای حضور زنان در مراکز تصمیم‌گیری همچون مجلس، به گونه‌ای بر اعتماد به نفس و تاثیرگذاری زنان جوامع خود افزوده‌اند و تصور مردم آنها از زنان با همه نقاط متفاوت است و برابری حضور آنها در مشاغل مختلف، کاملاً بدیهی و روشن است.

مشکلاتی که زنان را از اقتصاد دور می‌کند

«مستر کار» در گزارش ۲۰۱۹ خود، وضعیت زنان کارآفرین ۵۸ کشور را مورد ارزیابی قرار داده است. ایران در این ارزیابی با یک پله سقوط رتبه ۵۴ را کسب کرده است. رتبه‌بندی کشورهای جهان (کشورهای منتخب) از نظر شاخصه‌های مطلوب برای فعالیت زنان کارآفرین با استناد به داده‌ها و آمارهای نهادهای معتبری نظیر سازمان جهانی کار، یونسکو، بنیاد پایش کارآفرینی جهانی و بانک جهانی صورت گرفته است.

در این ارزیابی آمریکا، نیوزیلند و کانادا به ترتیب اول تا سوم شده‌اند و تنها چهار کشور عربستان، الجزایر، بنگلادش و مصر امتیازی کمتر از ایران کسب کرده‌اند.

این گزارش نشان می‌دهد هر چند زنان ایرانی در جست‌وجوی راهکاری برای افزایش مشارکت اقتصادی به روش‌های جدید روی آورده و خود کارآفرین شده‌اند، اما موانع ساختاری که فراتر از مسائل مربوط به ذهنیت‌های کارفرمایان است، باعث می‌شود مشکلاتی در این زمینه وجود داشته باشد. این مشکلات طیف وسیعی را شامل می‌شود که شاید مهم‌ترین آنها حمایت نکردن از زنان کارآفرین باشد. برخی گزارش‌ها نشان می‌دهد زنان سخت‌تر از مردان وام اشتغال می‌گیرند.

اعتماد بانک‌ها به آنها کمتر است و از طرف دیگر در مواردی پیش‌شرط‌هایی چون سپردن وثیقه می‌تواند مانع این شود که یک زن کارآفرین وام دریافت کند. مشکلاتی که در صورت تداوم باز هم مدت بیشتری زنان را از چرخه اقتصاد بیرون نگه می‌دارد. شاید عنوان شود زنان تا وقتی خود کارفرما و کارآفرین نباشند، نمی‌توانند مشارکتی قابل توجه در اقتصاد کشور داشته باشند.

این در حالی است که در سال‌های اخیر گرایش به کارآفرینی در زنان افزایش یافته، اما به نظر می‌رسد در این زمینه همچنان مشکلاتی وجود دارد.

شاید سقوط یک رتبه‌ای ایران در زمینه کارآفرینی زنان را بتوان به شرایط اقتصادی کشور ربط داد، اما به طور کلی این وضعیت مناسب نیست. در این ارتباط نیاز به جهشی بزرگ است تا زنان بتوانند در حوزه اقتصاد به موقعیتی درخور برسند.